

Sociologický magazín Soziologie Heute **(Sociológia dnes)**

Miroslav Koprla

Zusammenfassung

Der Autor rezensiert österreichisches Magazin Soziologie Heute. Es handelt sich um ein populärwissenschaftliches Magazin für Soziologie, der zweimonatlich über sozialwissenschaftliche Erkenntnisse und aktuelle gesellschaftliche Entwicklungen informiert.

Keywords: book review, sociology, society, theory, research.

Predmetom bádania sociológie je spoločnosť, jej minulosť, súčasnosť a smerovanie do budúcnosti. Získané poznatky sociologického bádania sú zvyčajne prezentované verejnosti v podobe záverov z výskumov či iných expertných správ. K rozširovaniu poznatkov zo štúdia spoločnosti prispievajú i mnohé vedecko-populárne publikácie, časopisy alebo magazíny. Jeden z nich by sme radi v našej recenzii stručne predstavili.

Soziologie Heute je rakúsky sociologický magazín, ktorý je prvým a doposiaľ jediným vedecko-populárnym magazínom venovaným sociológii v nemecky hovoriacich krajinách. Vychádza s dvojmesačnou periodicitou, pričom informuje o spoločenskovedných poznatkoch, analyzuje aktuálny spoločenský vývoj a získané poznatky prezentuje čitateľovi v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej podobe. Prvé číslo tohto magazínu vyšlo v októbri roku 2008. Doposiaľ bolo publikovaných celkom šesť samostatných čísiel magazínu, v ktorých dominovali také aktuálne témy, akými sú bezpečnosť, hospodárstvo, kultúra, migrácia, opatera, technika, veda, vzdelanie či zdravie.

Každé číslo magazínu Soziologie Heute je štruktúrované do šiestich rubriek, ktoré čitateľa podrobne oboznamujú s jednotlivými aspektmi dnešnej spoločnosti. Augustové číslo magazínu ponúka na 47 stranách nasledujúce sociologické poznatky a informácie.

Prvý okruh, nazvaný „Interview“ (Rozhovor, s. 6 - 17), prináša čitateľovi blok zaujímavých postrehov a noviniek popredných odborníkov z oblasti sociológie. Soziologie Heute v tomto čísle ponúka čitateľovi rozhovor na tému konfliktov v modernej spoločnosti a ich kontroly, ktoré prof. Dieter Senghaas zaujímavým spôsobom identifikoval prostredníctvom konceptu „civilizačného šesťuholníka“. Ten pozostáva zo šiestich faktorov: monopol násilia, ústavnosť, vzájomná závislosť a sebakontrola, participácia na demokracii, sociálna spravodlivosť a narábanie s konfliktom v jednotlivých kultúrach. Všetky uvedené faktory tvoria stavebné kamene pre stabilnú spoločnosť bez násilia alebo konfliktov. Prof. Miklós Tomka približuje históriu sociológie v Maďarsku, ktorá sa dostala na akademickú pôdu po prvý raz v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. Z historického hľadiska nešlo o jednoduchý vývoj. Sociológia v Maďarsku sa etablovala postupne z troch významných vln, ktoré jej vzniku predchádzali. Prvú vlnu možno datovať do prvých dvoch desaťročí 20. storočia, druhá vlna vznikla v tridsiatych rokoch 20. storočia, a napokon proces etablovania Sociológie na akademickú pôdu zakončila už spomínaná tretia vlna z obdobia šesťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Čitateľa upúta i nevšedná téma, akou je sociológia klamstva. Prof. Peter Stiegnitz na základe dát získaných z výskumu prezentuje zaujímavé poznatky z oblasti medziľudských vzťahov.

V druhej rubrike „Reportage“ (Reportáž, s. 18 - 25) sa prezentujú atraktívne reportáže zo sveta. Magazín prináša pohľad na demografický vývoj v Singapore. Poukazuje sa tu na alarmujúci stav v krajine, kde poklesol priemerný počet detí pripadajúcich na jednu ženu z približne šesť detí (rok 1960) na kritickú úroveň 1,28 dieťaťa (rok 2008). To je hlboko pod záchovnou úrovňou (Replacement Level) 2,1 dieťaťa na jednu ženu. Dvojica autorov prof. Max Haller a prof. Hermann Strasser sa venuje aktuálnej problematike krízy legitimacy Európskej únie, pričom túto úvahu opiera o priebežne klesajúci počet ľudí participujúcich na voľbách do Európskeho parlamentu, ktorý klesol z úrovne 61,99 % voličov v roku 1979 (9 členských krajín) na hodnotu 43,00 % voličov roku 2009 (27 členských krajín), a zároveň odborne analyzuje tento jav.

Tretí okruh s názvom „Markt- und Meinungsforschung“ (Výskum trhu a výskum verejnej mienky, s. 26 - 29) sa zaoberá skôr lokálnymi problémami Rakúska a jeho susediacich krajín. Čitateľ sa môže oboznámiť s najnovšími výsledkami výskumu mládeže v Dolnom Rakúsku, kde u mládeže zvíťazili tradičné hodnoty ako domov (80 %, dom, záhrada), partnerstvo (68 %) či rodina s deťmi (60 %). Ďalšia štúdia sa týka postavenia rodiny

v Rakúsku, pričom aj napriek klesajúcej tendencii vnímania hodnoty rodiny, vnímajú rodinu ako základ životného šťastia skoro dve tretiny Rakúšanov, čo potvrdzuje i výskum mládeže. Zaujímavou je i štúdia venovaná problematike zdravotníctva, kde je prezentovaný častý problém, keď chorí ľudia aj napriek zdravotným ťažkostiam chodia do práce, čo môže u nich vyvolať neskôr vznik chronických ochorení, a taktiež dopady tohto fenoménu na podniky a zdravotné poisťovne. Záver tretieho bloku je venovaný informovaniu o počte marketingových a sociálnych vedcov v Nemecku a okruh uzatvára zamyslenie sa nad moderným fenoménom, ktorým je automobilový tuning.

Štvrtý okruh nesie názov „Klassiker“ (Klasici, s. 30 - 33). V každom čísle prináša pohľad na vybrané osobnosti z oblasti sociológie. Celý tento blok v predmetnom čísle je venovaný životu a osobnosti prof. Elisabeth Noelle, významnej výskumníčke v oblasti výskumu verejnej mienky.

Piaty okruh pomenovaný ako „Soziologie weltweit“ (Sociológia vo svete, s. 34 - 35) ponúka vo forme stručných príspevkov zaujímavosti a aktuality zo sveta sociológie. Spomedzi všetkých noviniek predstavených v magazíne možno uviesť čoraz významnejšiu úlohu internetových blogov v živote človeka, ktoré znamenajú pre spoločnosť skutočnú sociálnu revolúciu, teda nejde už len o komunikáciu medzi dvoma ľuďmi (telefón), ani o komunikáciu jedného človeka s viacerými (rádio alebo televízia), ale ide už o komunikáciu, pri ktorej komunikujú medzi sebou mnohí ľudia s mnohými ľuďmi na opačnej strane obrazovky počítača, pričom táto komunikácia vytvára nový stabilný systém, čo prispieva ku vzniku nových sociálnych štruktúr, ktoré ľudí rozdeľujú spravidla na online a offline členov.

Šiesty okruh označený ako „Neues aus der Forschung“ (Novinky z výskumu, s. 36 - 39) oboznamuje čitateľa s novinkami v oblasti sociologickej praxe alebo výskumu. Magazín prináša informácie o zaujímavých aktivitách, akými sú napríklad školenia ošetrovateľov či opatrovateľov starších ľudí, pre ktorých bol vytvorený projekt zameraný na rôzne semináre a školenia týkajúce sa danej problematiky. Druhý uvedený projekt sa orientuje na cezhraničnú spoluprácu medzi Nemeckom a Českou republikou, pričom by malo ísť nielen o odstránenie jazykových bariér, ale aj o prekonanie predsudkov dvoch pomerne rozdielnych kultúr. Záverečný projekt je zameraný na problematiku zosúladenia rodinného života s flexibilnou prácou rodičov, pričom prináša nové výzvy i problémy pre rodinu ako takú.

Akúsi samostatnú prílohu magazínu tvoria strany 40 až 43, ktoré ponúkajú filozofický kútik, kde je podrobne prezentovaná osobnosť Arthura Schopenhauera, významného filozofa

pesimizmu, ako aj jeho myslenie a životné dielo. Za uvedeným filozofickým kútikom sa nachádzajú dve podnetné recenzie knižných publikácií, venovaných politickým a spoločenským vedám.

Vyššie predstavených šesť oblastí vhodne dopĺňa strana 44, venovaná sociologickej terminológii. V najnovšom čísle sa čitateľ môže ľahko a zrozumiteľne oboznámiť s pojmami ako demoskopia, kognitívna dizonancia, „špirála mlčania“, emocionálna inteligencia či ideálny typ.

Každé číslo magazínu *Soziologie Heute* je ukončené zoznamom domácich i zahraničných podujatí, ktoré sa uskutočnia v najbližšom období. Čitateľ tu môže nájsť mnoho podnetných podujatí alebo odborných kongresov venovaných práve sociológii.

Záverom sa žiada vyzdvihnúť snahu rakúskych kolegov sociológov propagovať sociológiu nielen širokej odbornej verejnosti, ale prostredníctvom zrozumiteľných príspevkov i bežnej laickej verejnosti. Nemožno opomenúť ani logickú a prehľadnú štruktúru každého vydania magazínu, pričom jednotlivé texty sú sprevádzané bohatou grafikou v podobe farebných fotografií, koláží, schém, grafov či tabuliek. Ich vynikajúce vyobrazenie podporuje i kvalitná tlač na polokriedový papier, ktorá vytvára z každého magazínu *Soziologie Heute* hodnotné dielo tak po odbornej stránke, ako aj po stránke grafickej.

Magazín *Soziologie Heute* má na internete i svoju elektronickú podobu na nasledujúcej webovej adrese: www.soziologie-heute.at. Na tejto adrese môže čitateľ nájsť podrobnejšie informácie o predmete sociológie, vysvetlenie odborných pojmov, s ktorými sociológia narába, získa možnosť prečítať si vybrané úryvky z predošlých magazínov, oboznámi sa s historicky významnými osobnosťami sociológie, alebo si môže prezrieť krátke odborné videá venované sociológii.

Sociologický magazín *Soziologie Heute* prináša na svojich stránkach, ako už bolo spomenuté, pestrú paletu aktuálnych sociologických tém, pričom treba zdôrazniť široký okruh pôsobnosti, na ktorý sa magazín orientuje. V žiadnom prípade nejde len o odborný pohľad v rovine makrosociologických problémov v spoločnosti, ale magazín sa veľmi vhodne venuje aj problémom mikrosociologickým, ktoré sú oveľa bližšie bežnému čitateľovi, nakoľko sú súčasťou jeho každodenného života. Magazín svojím obsahom i štruktúrou prispieva k propagácii poznatkov sociológie ako modernej progresívnej vedy, a to najmä tým, že ponúka ucelený pohľad na dnešnú, neustále sa formujúcu spoločnosť. Preto je vhodným prostriedkom na rozšírenie odborného obzoru každého odborníka v oblasti sociálnych vied,

ako aj každého bežného, do odbornej problematiky nezainteresovaného čitateľa, zaujímajúceho sa o dnešnú spoločnosť.

Redakcia magazínu Soziologie Heute sídli v rakúskom Linzi, kontaktná adresa je i-trans – Gesellschaft für Wissenstransfer, A-4040 Linz, Aubrunnerweg 1. S redakciou je možné komunikovať telefonicky či písomnou formou, a to prostredníctvom telefónneho čísla: 0043 (0)732 254024, prípadne elektronickou poštou: office@soziologie-heute.at. Všetky ďalšie potrebné a užitočné informácie nájde čitateľ na webovej adrese: www.soziologie-heute.at.

Prameň: Soziologie Heute, august 2009, 2. ročník, zošit č. 6, 47 s. ISSN 2070-4674.